Cena 5 hal.

Nr. 192. Kraków, Poniedziałek 17 Sierpnia 1914. Rok XXII.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor. Za dwurazowe odnoszenie do domu dopłaca się 60 hal. — za jednorazowe 40 hal. Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h., kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor. Zmiana adresu 40 hal.

# GŁOS NARODU

WYDANIE PORANNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franco do Administracyi „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. Rękopisów redakcya nie zwraca.

**Adres Redakcyi:**
**Ul. św. TOMASZA L. 35.**
**Adres telegr.: „Głos Narodu" Kraków. Telefon redakcyjny Nr 196. Telefon admin. i drukarni Nr [illegible].**



# Do Narodu Polskiego.

Koło polskie, w Krakowie obradujące, uchwaliło w dniu 16 sierpnia 1914 następującą odezwę:

POLACY!

Godzina, której naprożno oczekując trzy pokolenia naszego narodu, krwawiły się w strasznych a beznadziejnych z najazdem moskiewskim zapasach, godzina, o którą modlił się naród cały, **godzina wielka wybiła.**

Cała Europa stoi w pożodze wojny.

Ziemie polskie, jak długie i szerokie, oświeci krwawa łuna wojny, największej, jaka była. Austrya w obronie wolności swych ludów wysyła na ziemie polskie potężną armię przeciwko rosyjskiemu ciemięzcy.

W tej słusznej a wielkiej godzinie, Koło polskie, świadome swej odpowiedzialności, uważa za swój święty obowiązek wskazać narodowi kierunek myśli i czynów, prowadzić go w przyszłość lepszą i jaśniejszą.

W poczuciu tego wielkiego obowiązku, Koło polskie, z którem w tej dziejowej chwili łączą się wszyscy polscy posłowie, dotąd poza niem stojący, wzywa Was Polacy: **do czynu, do wspólnego, jednomyślnego, do największego na jaki Was stać wysiłku!**

W tej dobie krwawego przeistaczania się Europy i uwalniania jej od grozy rosyjskiej przemocy, odzyskać możemy bardzo wiele. Ale wiele też musimy ofiarować. Bo nie wygra ten, kto końca gry ostrożnie wyczekuje.

Szlachetny monarcha tego państwa, pod którego sprawiedliwemi i mądremi rządami część naszego narodu mogła przez pół wieku rozwijać i mnożyć polskie siły narodowe i cała Jego potężna armia, ruszająca do boju o najwznioślejsze ideały kultury, patrzą na naród polski, jako na wypróbowanego obrońcę tych ideałów, który dziś zyskuje możność dotąd niebywałą wyswobodzenia się z niewoli, która gnębiła ciało, kalała duszę.

**W tej chwili naród musi dowieść, że żyje i żyć chce, że pragnie i umie miejsce przez Boga mu wyznaczone utrzymać i przed wrogiem obronić.**

Dla ujęcia polskiej siły narodowej **w zbrojne legiony polskie, Koło polskie i wszystkie bez wyjątku stronnictwa polskie jednomyślnie postanowiły utworzyć jedną jawną organizacyę.**

Pod polską komendą, a w ścisłej łączności z naczelnem dowództwem armii austryacko-węgierskiej, pójdą legiony polskie w bój, aby na szalę tej największej wojny rzucić także godny narodu polskiego czyn, jako warunek i zadatek lepszej dla niego doli.

Polacy!

Z zaufaniem i pełną wiarą poddajcie się kierownictwu Koła polskiego i postanowionej przez Koło polskie organizacyi narodowej.

Polacy!

Zjednoczcie się wolą niezłomną do uzyskania lepszej przyszłości i niezachwianą wiarą w tę przyszłość. Stańcie w obronie wolności naszej i wiary ojców. Odrzućcie precz zwątpienia, wyrwijcie z serc urazy i stańcie silni jednością i radośni wielkiem postanowieniem poświęcenia dla Ojczyzny życia i mienia.

**Koło polskie.**

# Wiarołomstwo Rosyi.

**Amsterdam.** (T. B.). Tutejszy „Handelsblatt" potępia w artykule wstępnym w sposób bardzo ostry niesłychane naruszenie prawa międzynarodowego przez rząd rosyjski, który **uwięził austro-węgierskiego wicekonsula Hoefingera w Petersburgu, mimo dania gwarancyi za jego bezpieczeństwo osobiste przez rosyjski urząd spraw zagranicznych.** Dziennik pisze: Jest to może po rosyjsku, ale sprzeciwia się postanowieniom prawa wojennego. Rząd rosyjski dał smutny przykład niebywałego dotychczas niedotrzymania przyrzeczeń rządu co do bezpieczeństwa i wolności dyplomatów.

# Odjazd cesarza Wilhelma z Berlina.

**Berlin.** (T. B.). Cesarz Wilhelm dziś rano **wyjechał z Berlina w kierunku do Moguncyi.**

**Berlin.** (T. B.). Cesarz wystosował do nadburmistrza Berlina następujący okólnik: „Postęp operacyj wojennych zniewala mnie **przenieść główną kwaterę z Berlina.** Przy tej sposobności chcę obywatelstwu berlińskiemu wyrazić **serdeczne podziękowanie za wszystkie manifestacye i dowody miłości i sympatyi,** których w tych ciężkich dniach doznałem. Wierzę silnie w pomoc boską i w dzielność armii i marynarki w godzinach niebezpieczeństwa. Nasza sprawiedliwa sprawa zwycięży".

**Berlin.** (T. B.). „Reichsanzeiger" ogłasza w nadzwyczajnem wydaniu okólnik cesarski, na podstawie którego **kanclerz upoważniony jest do samoistnego załatwiania spraw urzędowych w zarządzie państwowym.** Nadzwyczajne wydanie pruskiego dziennika urzędowego upoważnia ministerstwo państwowe do załatwiania spraw administracyjnych państwowych. Równocześnie mianuje się sekretarza stanu Dra Delbrücka wiceprezydentem ministerstwa państwowego.

# Nowe sukcesy na Południu.

**Wiedeń.** (Dnia 15 sierpnia, godzina 12.45 w nocy). **Nasze wojska dnia 14 sierpnia po gwałtownej i zaciętej walce zdołały zająć i ustalić stanowiska na pagórkach na wschód od Driny, oraz zajęły miejscowości Łocznicę i Lesznicę.** Tak jak pod Sabacz, dnia 14 b. m. po południu oraz w nocy z 14 na 15 b. m. **odparto z wielką walecznością ataki Serbów w kilku miejscowościach. Zdobyto jedną chorągiew, dwie armaty, dwa karabiny maszynowe. Straty nieprzyjaciela są ciężkie, nasze również nie są nieznaczne.** Bliższych obliczeń jeszcze brak. **Oddział Czarnogórców usiłował zaatakować nasze terytoryum został jednak odparty.**

**Wiedeń.** (T. B.) Walki nad Driną, doprowadziły do **rozstrzygającego zwycięstwa naszych wojsk nad znacznemi siłami nieprzyjacielskiemi,** które zostały odparte ku Waliewo. **Zabrano wielu jeńców do niewoli, zdobyto wiele materyału wojennego.** Ściganie nieprzyjaciela jest w pełnym toku. Nasze wojska walczyły z podziwu godną walecznością przeciw nieprzyjacielowi, równemu im siłą i znajdującemu się w silnych pozycyach. Na szczególne wymienienie zasługuje **pułk piechoty warażdyńskiej Nr 16,** którego oficerowie i żołnierze wśród najtrudniejszych warunków wywalczyli szturmem zwycięstwo, z tradycyjną walecznością zawsze wiernych cesarzowi Chorwatów.

Wiadomości szczegółowe o przebiegu walk i o zdobytych trofeach nastąpią.

# Telegramy.

### Na urodziny cesarza.

**Zagrzeb.** (T. B.) Z okazyi urodzin cesarza (18 sierpnia) przygotowują się **w bieżącym roku nadzwyczajne uroczystości.** Urządzony będzie korowód z pochodniami, iluminacya miasta i t. p. Gmina przeznaczyła z okazyi urodzin cesarza **250.000 K na cele dobroczynne.**

### Urodziny następcy tronu.

**Wiedeń.** (T. B.) „Fremdenblatt" z okazyi dzisiejszego dnia urodzin arcyksięcia następcy tronu Karola Franciszka Józefa (dnia 17 sierpnia) podnosi przymioty arcyksięcia, który w **cnotach wojskowych naśladuje wzór monarchy.** Arcyksiążę i jego małżonka zdobyli sobie sympatyę ludności całej monarchii, to też cała ludność śle najserdeczniejsze życzenia arcyksięciu w dniu urodzin, przypadających w tak historycznej chwili.

### Stracone zachody Serbii.

**Sofia.** (T. B.). Usiłowania prasy serbskiej, celem zbliżenia się do Bułgaryi, znajdują chłodne przyjęcie. Szczególnie prasa nacyonalistyczna wyraża zdanie, że **Serbowie za późno odkryli swe słowiańskie uczucia solidarności.** Wobec ar-

tykułu „Samouprawy", apelującego do Bułgaryi jako dawnej sojuszniczki i sąsiadki Serbii, wywodzi organ Stambułowistów „Wola", że **Bułgarya może to tylko przyjąć z politowaniem i uśmiechem.**

**Sofia.** (T. B.). Dzienniki komentują rozmaicie fakt, że rosyjski poseł Sawinskij rzekomo z powodu zasłabnięcia nie brał udziału w nabożeństwie, urządzonem z okazyi rocznicy wstąpienia na tron króla Ferdynanda.

**Sofia.** (T. B.). „Dnewnik" odpowiada na zarzut „Samouprawy", jakoby bułgarska prasa popełniała nielojalność, powtarzając wiadomości wiedeńskie i budapeszteńskie i dopuszczała się przez to zdrady sprawy serbskiej, co następuje: Bułgarya nie ponosi żadnej winy w krytycznem położeniu Serbii. Oszalały szowinizm Serbów spowodował, iż nie widzą oni, jak Bułgarya lojalnie wobec nich się zachowuje. Prasa bułgarska uważnie obserwuje rozwój wypadków i **może tylko mieć litość dla niepoczytalnych skruszonych Serbów.**

### Nowej wojny nie będzie.

**Londyn.** (T. B.). Biuro Reutera oznacza **jako nieprawdziwą** wiadomość dzienników, jakoby **Anglia wystosowała doTurcyi ultimatum.**

### Owacye dla rannych.

**Budapeszt.** (T. B.). Wczoraj o godzinie 8.30 rano przybył z Zemunia pociąg wojskowy z transportem rannych, mianowicie **47 członków armii, zranionych koło Szabacu.** Ranni umieszczeni byli w trzech wozach II. i III. klasy. Na dworcu oczekiwali ich lekarze z odpowiednimi wozami i automobilami. Rannych ulokowano zrazu w poczekalni. Znajdowało się wśród nich **tylko pięciu ciężko rannych.** Jeden infanterzysta, ranny w nogę, zapytał z uśmiechem lekarza:

— Prawda, panie doktorze, za 10 dni będę znowu mógł bić Serbów?

Lekarze pozawiązywali rannym rany i skonstatowali, że byli oni bardzo dobrze zaopatrzeni. Odwieziono ich do szpitala garnizonowego.

Tłumy publiczności, znajdującej się przed dworcem **urządziły rannym żołnierzom wielką owacyę.** Wznoszono okrzyki na cześć dzielnych żołnierzy. Przełamano kordon i porozdawano wśród żołnierzy pieniądze, papierosy i chłodniki.

### Bojkot towarów francuskich.

**Wiedeń.** (T. B.). Organizacya państwowa kupców w Austryi wystosowała do prezydyów Izb handlowych i przemysłowych memoryał, w którym uprasza, aby Izby handlowe u swoich członków, ze względu na postępowanie Francyi, Anglii i Belgii wobec Austro-Węgier i Niemiec starały się, **by członkowie Izb handlowych absolutnie nie kupowali żadnych wyrobów francuskich, angielskich ani belgijskich** i by Izby handlowe w tym celu wydały odezwę do kupców swoich okręgów.

### Stanowisko Włoch.

**Berlin.** (T. B.) Ze względu na krążące pogłoski, że Włochy wobec Niemców i Austro-Węgier zajmują niezbyt przychylne stanowisko, **rząd włoski polecił tutejszemu zastępcy swemu, aby wystąpił przeciw tym fałszywym pogłoskom.** Zastępca włoski spełniając to zlecenie prosił urząd spraw zagranicznych, aby te pogłoski oznaczył jako nieuzasadnione.

### Pogotowie finansowe Niemiec.

**Berlin.** (T. B.) „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" ogłasza artykuł dyrektora niemieckiego Banku Narodowego dra Helfericha o pogotowiu finansowem Niemiec na wypadek wojny. Artykuł stwierdza, że **Niemcy pod względem finansowym okazali się nadzwyczajnie silnymi i bardziej wytrzymałymi podczas mobilizacyi niż inne państwa.** Giełdy niemieckie funkcyonowały dłużej niż giełdy w Paryżu i Londynie. Liczny napór publiczności żądającej gotówki został zaspokojony, pomijając jedynie lokalny przemijający brak monety kruszcowej. Bank państwowy podwyższył dyskont tylko na 6 proc., podczas gdy Bank angielski podwyższył dyskont na 10 proc. Bank angielski prowadził ostatnio wogóle interesa dyskontowe tylko pod gwarancyą państwa angielskiego. Prywatne banki angielskie i francuskie nie były w możności wypłacenia publiczności jej depozytów i oszczędności. Francuskie Kasy oszczędności ograniczyły nawet wypłatę do 50 franków co 14 dni. Angielskie banki w ten sposób sobie pomogły, że zamknęły biura od dnia 2 do 14 sierpnia. **Wszystkie państwa z wyjątkiem Niemiec wydały moratoryum, nawet państwa neutralne.** Wogóle widać w Niemczech wszędzie starania ograniczenia skutków finansowych i gospodarczych obecnej pożogi światowej do minimum i wszyscy są przekonani, że **Niemcy nie tylko zbrojnie ale także i gospodarczo i finansowo muszą odnieść zwycięstwo.**

### John Burns przeciw wojnie.

**Londyn.** (Tel. wł.) Minister spraw wewnętrznych John Burns, który w przededniu wojny wziął dymisyę ze swego urzędu, ogłasza w dziennikach, że na radzie ministeryalnej **oświadczył się przeciw wojnie.** Ryzyko Anglii w tej wojnie jest bowiem zbyt wielkie. John Burns działa w ścisłem porozumieniu z partyą robotniczą i z organizacyami robotników. — Dziennik „Daily Citizen" oświadcza również, że wojna jest niepopularna w masach robotniczych.

### Głos turecki o wojnie.

**Konstantynopol.** (T. B.) Wobec twierdzeń prasy francuskiej, która zwala odpowiedzialność za wojnę na Niemcy i Austryą, „Tanin" oświadcza, że trójporozumienie pracowało zawsze przeciw trójprzymierzu na Bałkanie, aż Austro-Węgry przekonały się, że Serbia jest niebezpiecznym dla monarchii elementem. Sprawiedliwi patryoci francuscy płakali widząc, że Francya stała się narzędziem Rosyi.

**Wiedeń.** (T. B.) Jak wiadomo — został były konsul rosyjski Igelstroem aresztowany w Budapeszcie z powodu bezprawnego aresztowania urzędnika ambasady austryackiej w Petersburgu. Ponieważ się okazało, że Igelstroem jest ciężko chory, wypuszczono go na wolność.

**Konstantynopol.** (T. B.) Z powodu braku papieru **wszystkie dzienniki zmniejszyły swój format.**

**Wiedeń.** (T. B.). Komendant wojennej kwatery prasowej otrzymał od jenerał-adjutanta Bolfrasa podziękowanie od cesarza za przesłany telegram hołdowniczy.

**Hamburg.** (T. B.). Czarnogórski konsul generalny odjechał stąd.

# Nad granicą galicyjską.

**Wiedeń.** (T. B.) Wiadomości, które się pojawiły w kilku dziennikach zagranicznych o sukcesach rosyjskich w naszych okolicach granicznych pozostają w zupełnej sprzeczności z prawdą. **Mieszane oddziały rosyjskie,** które miejscami w bezpieczniejszych miejscach granicznych, posunęły się o kilka kilometrów, zostały **koło Załoziec, Brodów i Sokala znowu odparte poza granicę.** Działalność ich ograniczyła się wogóle do **plądrowania i podpalania bezbronnych wsi granicznych.** Natomiast kilka naszych oddziałów kawaleryi wtargnęło daleko poza granice do wnętrza Rosyi.

# KRONIKA.

**Koło polskie** uchwaliło wczoraj powołać do życia **Naczelny Komitet Narodowy,** w skład którego wchodzą obok przedstawicieli stronnictw Koła polskiego także socyaliści i ludowcy z pod znaku p. Stapińskiego. Naczelny Komitet, złożony z 21 członków, z prezesem Koła polskiego na czele, kierować będzie polityką polską w obecnej dobie. Komisya skonfed. stronnictw niepodl. i Centralny Komitet Narodowy— jakoteż utworzony onegdaj w Warszawie „Rząd Narodowy" — przestaną istnieć. Oba skarby wojskowe zostaną zapewne utrzymane. Sprawę komendy legionów załatwi naczelny Komitet.

**Poczta polowa.** Według uwiadomienia c. i k. ministerstwa wojny poczta polowa przy armii, operującej przeciw Rosyi, rozpoczęła swą czynność.

**Wezwanie do uczniów seminaryum nauczycielskiego.** Uwzględniając nadzwyczajne położenie w całym kraju, Dyrekcya Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie wzywa wszystkich uczniów Zakładu, którzy nie pełnią służby wojskowej, aby do dnia 20 sierpnia zgłosili się w kancelaryi szkolnej, ul. Kanonicza 19, I. p., celem podjęcia się odpowiedniej pracy, wyszukanej przez Dyrekcyę.

**Ks. Bielenin**
C. k. Radca Rządu.

**Posłowie polscy ochotnikami.** Z posłów polskich powołano dotychczas do szeregów Matakiewicza, porucznika rezerwowego. Dobrowolnie zgłosili się posłowie: Buzek, Haller, Serwatowski, Hr. Baworowski, Ruebenbauer.

**Ukraińskie organizacye strzeleckie** połączyły się w jednę wspólną organizacyę pod nazwą „Ukraińscy siczowi Strzelcy" i utworzyły Ukraiński bojowy komitet", oraz organizacyę Czerwonego Krzyża" i „Główny ukraiński bojowy skarb).

**Przejazd osób cywilnych na kolei północnej.** C. k. koleje państwowe ogłaszają następujący komunikat: Z ważnością od 14 sierpnia 1914 kursować będą dla osób cywilnych bez specyalnych legitymacyj od władz za opłatą biletów jazdy, prócz pociągów lokalnych toru Wiedeń—Lundenburg, także pociągi na torach Gänsendorf — Marchegg, Lundenburg — Zellerndorf, Neusiedel — Dürnholz — Grusbach — Schönau, Lundenburg—Berno, Berno—Przerów, Nezamislice—Ołomuniec—Sternberg w połączeniu z liniami c. k. kolejowej dyrekcyi Ołomuniec — Opawa—Schönbrunn—Witkowice, dalej na torach Morawska — Ostrawa — Oderfurt — Frydek — Mistek, Mor. Ostrawa — Odeft. — Kunzendorf i Dziedzice — Bielsk — Żywiec. Ulga ta połączona jest jednak z warunkiem, że pociągi te nie będą zajęte przez transporty wojskowe, albo przez transporty osób cywilnych z urzędowemi legitymacyami. W tych wypadkach osoby cywilne bez legitymacyj nie będą dopuszczane. Wagony pierwszej i drugiej klasy są ograniczone w liczbie. Bliższych wyjaśnień o czasie kursowania pociągów udzielają kasy osobowe na stacyah.

**Konsul francuski we Lwowie.** Jak donoszą pisma lwowskie, z powodu zerwania stosunków dyplomatycznych Francyi z Austryą, konsulat francuski zdjął godło Francyi z domu, w którym urzędował. Konsul francuski p. Erazm Swierczewski za zezwoleniem namiestnika pozostaje we Lwowie. Opiekę nad francuskimi obywatelami w Austro-Węgrzech, obejmuje ambasador Stanów Zjednoczonych Ameryki w Wiedniu.

**Miasta Lesznica i Łocznica** świeżo zdobyte przez wojsko austro-węgierskie — leżą po lewym brzegu Driny, tworzącej granicę między Bośnią a Serbią. Oba miasta połączone są koleją z Szabaczem. Wszystkie trzy miasta mają ważne strategiczne znaczenie.

**Odznaczenia dla Belgijczyków.** Prezydent Republiki francuskiej nadał królowi belgijskiemu Albertowi francuski order wojskowy za walki stoczone przez armię belgijską pod Leodyum. Również miasto Leodyum otrzymało od Francyi odznaczenie w postaci Krzyża legii honorowej za opór stawiony Niemcom. — Wiadomość tę znajdujemy w dziennikach wiedeńskich.

## Niedoszła konwencya wojskowa francusko-angielska.

Wiadomo powszechnie, że król Edward VII. zamierzał zawrzeć, z Rzecząpospolitą francuską konwencyę wojskową. Było to w r. 1907. Ówczesny rząd francuski — u steru był Clemenceau — zajął jednakże stanowisko takie, że taki ścisły sojusz z Anglią możnaby zawierać wtenczas tylko z korzyścią, gdyby Anglia zaprowadziła u siebie powszechną obowiązkową służbę wojskową; wtenczas bowiem tylko mogłaby Anglia świadczyć Francyi w danym razie przysługi wzajemne, wystawiając przynajmniej 600.000 wojsk lądowych. Clemenceau bardzo energicznie obstawał przy tym warunku i zdołał przekonać króla Edwarda, który rozpoczął też w Anglii agitacyę za powszechną służbą wojskową. Gdy atoli po pewnym czasie rząd francuski zwrócił się w tej sprawie z oficyalnem zapytaniem do rządu angielskiego, otrzymał odpowiedź odmowną. U steru było stronictwo liberalne, a premier ówczesny angielski, Campbell-Bannermann powiedział, że Anglia i bez powszechnej służby wojskowej odniosła niejedno zwycięstwo nad największym zwodzów wszystkich czasów, nad Napoleonem I. Clemenceau odparł na to: „Przyznaję najzupełniej, że bitwa pod Trafalgarem to było wielkie zwycięstwo, ale rozstrzygająca bitwa stoczoną była bądźcobądź pod Waterloo". Napróżno atoli rząd francuski zwracał uwagę, że z pomocą floty może wprawdzie Anglia oddać w danym razie znaczne usługi, lecz żadną miarą nie może rozstrzygnąć kampanii. Campbell nie odstąpił jednak od swego przekonania, liberali angielscy nie chcieli słyszeć o powszechnej służbie wojskowej, i konwencya nie doszła do skutku. Clemenceau nie mógł się zdecydować, gdyż obawiał się, że jeżeli Anglia nie będzie miała znacznej armii lądowej, cały ciężar wojny spocznie na ramionach Francyi i Francya musiałaby wziąć całe niemal ryzyko wyłącznie na siebie.

Nakładem wydawnictwa „Głosu Narodu" Sp. z ogr. odpow. Redaktor odpow Jan Matyasik — Drukarnia „Głosu Narodu", w Krakowie